

PEDER LUND

Urovekkende selvstudier

Hva: Lucas Samaras: *Chairs and Pastels*

Hvor: Peder Lund, Oslo

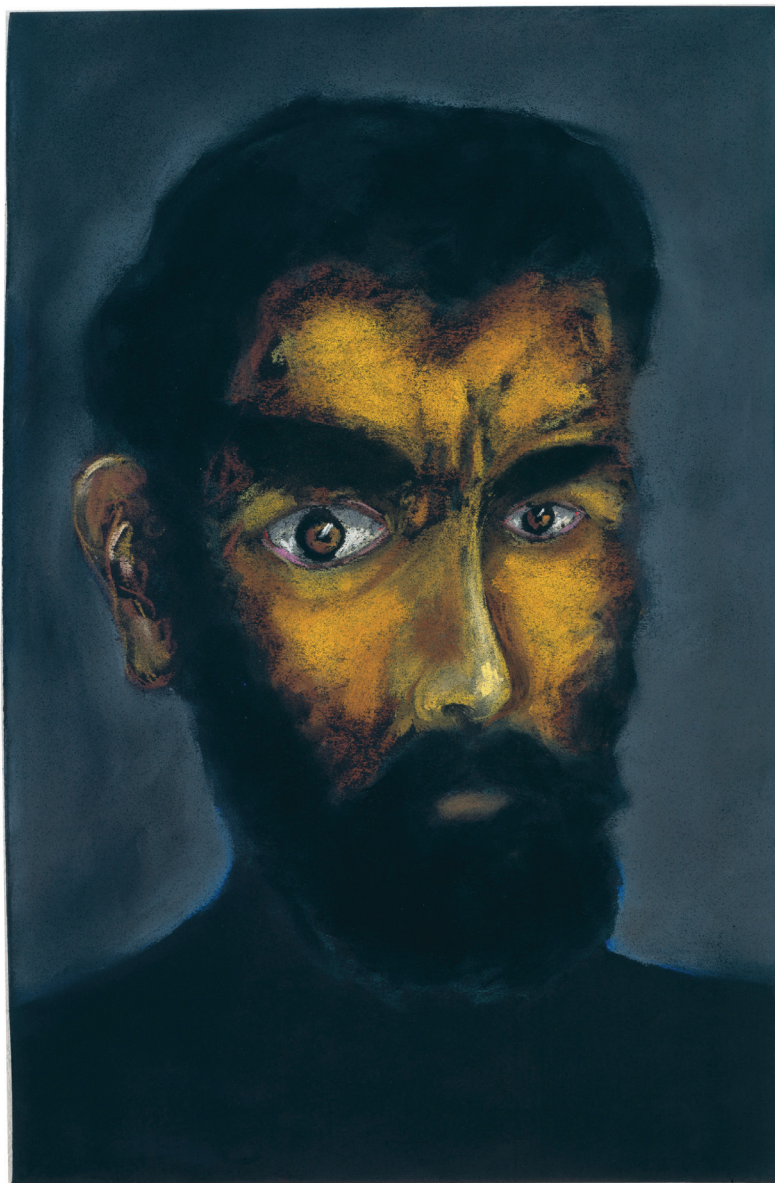
Når: 9. mai–29. august

Å studere et ansikt kan være en ubehagelig affære.

Selvportrettets historie er like lang som den moderne kunsten. Det samme gjelder den psykologiske fordypelsen selvportrettet markerer – hvor det indre og det ytre sammenfaller i en eksperimentering med fargevalører eller fleksible former som sikter seg inn mot en beskrivelse av mentale tilstander. Mange forbinder en slik selvstudie-metode med Francis Bacons selvportretter, hvor ansiktet utvides og vrenses i takt med kunstnerens eget rørlige indre. Kroppskjøttet – øyne, ører, nese – vris rundt i en metaforisk undersøkelse av ansiktet som barometer for mentale tilstander.

Lucas Samaras gjør noe lignende i sine portretter, men til forskjell fra Bacon er stilen og teknikken vekslende. Han spriker, vil ikke slå seg ned på noe bestemt stilsted. I ett øyeblikk er det eksternaliseringen av et opprørt indre i kroppslig forvrenging som er mest beskrivende – som hos Bacon – men i andre tilfeller er det den hakkete oppdelingen av ansiktshelheten i nålestikk av farger, som hos van Gogh, som er gjeldende. I andre verk isoleres deler av ansiktet – et øre eller et øye – som om løsningen på personlighetens mysterium, eller de bevegelser det avstedkommer, kunne oppdages i slike delstudier. I disse ansiktsfragmentene kan stilen være impresjonistisk og lys som en Monet, mens vi i andre nærmer oss de fargesterke landskapene hos surrealistene.

Denne sirkuleringen mellom stiler, med selvportrettet som ramme, høres kanskje ikke så fantastisk ut, og det slår meg at det er noe annet som gjør at jeg berøres av disse maleriene. Det er noe mer enn det jeg ser – en intensitet eller vibra-

sjon som vitner om en sinnsbevegelse jeg ikke har tilgang til. En blanding av en analytisk impuls, oppriktighet og et mørke som truer med å sluke den portretterte, som en truende tåke som sakte siger inn over et landskap.

I et av portrettene ser vi kunstnerens ansikt grovt avtegnet, han virker irritert eller sint, og fra sidene kommer mørket, som om sinnsbevegelsen vi ser antydning til ikke bare springer ut fra ansiktet i midten, men fra fargen selv. Det brygger opp til storm.

Den doble bevegelsen av innadvendt mørke og ekspressiv sinnsbevegelse finner sitt motsvar i de paradoksale møblene på utstillingen som bare minner vagt om stoler – som de, ifølge deres titler, er ment å være (eller avbilde). Møblene er begrodd av tagger og spikeraktige utvekster som, om du ville sette seg, sannsynligvis ville skrape deg opp, ja, til og med stikke deg til blods. Kanskje litt som å se en annens ansikt, utilslørt, uten filter, ubehagelig åpent? ☒

LUCAS SAMARAS,
Head#83, July 2, 1981
© Lucas Samaras:
Courtesy of Pace
Gallery og Peder Lund.